Úřední věstník
Evropské unie

CS
Řada L

2026/1241

15.6.2026

DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2026/1241

ze dne 11. června 2026

o monitorování přítomnosti chinolizidinových alkaloidů v lupině a potravinách získaných z lupiny

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Komise Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (dále jen „úřad“) pro kontaminující látky v potravinovém řetězci (dále jen „komise CONTAM“) přijala v roce 2019 stanovisko ohledně rizik, jež pro zdraví zvířat a lidské zdraví představuje přítomnost chinolizidinových alkaloidů v krmivech a potravinách, zejména v lupině a produktech z ní získaných ([1]).

(2) Komise CONTAM určila nejnižší jednorázovou perorální účinnou dávku 0,16 mg sparteinu/kg tělesné hmotnosti jako referenční bod pro charakterizaci rizika po akutní expozici a dospěla k závěru, že nelze určit referenční bod pro charakterizaci rizika chronické expozice. Vzhledem k omezeným údajům o výskytu chinolizidinových alkaloidů v lupině a potravinách získaných z lupiny a o konzumaci těchto potravin byla dietární expozice vypočtena pouze pro některé specifické scénáře a nebylo možno provést úplnou charakterizaci rizika pro lidské zdraví. Úřad se však domníval, že tyto údaje mohou poukazovat na riziko pro některé spotřebitele. Komise CONTAM proto doporučila, aby bylo shromážděno více údajů o výskytu chinolizidinových alkaloidů v lupině a produktech získaných z lupiny.

(3) Kromě toho by mělo být shromážděno více informací o faktorech, které vedou k relativně vysokému obsahu chinolizidinových alkaloidů v lupině a potravinách získaných z lupiny, aby bylo možné určit opatření, která je třeba přijmout k zamezení nebo snížení přítomnosti chinolizidinových alkaloidů v těchto potravinách.

(4) Je proto vhodné doporučit monitorování chinolizidinových alkaloidů v lupině a potravinách získaných z lupiny, identifikaci faktorů vedoucích k jejich vysokému obsahu a shromažďování více informací o účincích zpracování na obsah chinolizidinových alkaloidů,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

1) Členské státy by měly ve spolupráci s provozovateli potravinářských podniků monitorovat chinolizidinové alkaloidy v lupině a potravinách získaných z lupiny, jako jsou suchá semena lupiny, lupinová mouka, konzervovaná lupina, chléb a jemné pečivo obsahující lupinu, včetně premixů pro tyto pekařské výrobky, analogy vajec na bázi lupiny, náhražky kávy na bázi lupiny, náhražky mléka a masa na bázi lupiny a proteinový prášek z lupiny pro mléčné a ovocné koktejly. Měly by být analyzovány alespoň chinolizidinové alkaloidy albin, anagyrin, angustifolin, lupanin, isolupanin, multiflorin, 13α-hydroxylupanin, lupinin a spartein, neboť tyto chinolizidinové alkaloidy jsou přítomny v semenech druhů lupiny relevantních pro krmiva a potraviny. Vzhledem k přenosu chinolizidinových alkaloidů z krmiv do potravin živočišného původu, zejména mléka, je rovněž vhodné monitorovat přítomnost chinolizidinových alkaloidů v potravinách živočišného původu pocházejících ze zvířat, která byla krmena krmivy obsahujícími krmné suroviny získané z lupiny.

([1]) EFSA CONTAM Panel (komise EFSA pro kontaminující látky v potravinovém řetězci), 2019. Scientific opinion on the risks for animal and human health related to the presence of quinolizidine alkaloids in feed and food, in particular in lupins and lupin-derived products, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2019.5860.

2) Doporučuje se, aby se odběry vzorků pro účely monitorování prováděly v souladu s nařízením Komise (ES) č. 333/2007 ([2]). Doporučenou metodou analýzy je kapalinová chromatografie / tandemová hmotnostní spektrometrie (LC-MS/MS). Použijí-li se jiné metody analýzy, měly by být k dispozici důkazy o tom, že vedou k získání spolehlivých výsledků pro jednotlivé chinolizidinové alkaloidy. Mez stanovitelnosti (LOQ) pro stanovení každého chinolizidinového alkaloidu by měla být přibližně 1 mg/kg pro semena lupiny a potraviny získané z lupiny, 0,2 mg/kg pro potraviny obsahující lupinu a/nebo potraviny získané z lupiny a 0,05 mg/kg pro mléko a jiné potraviny živočišného původu.

3) Členské státy by měly ve spolupráci s provozovateli potravinářských podniků provádět šetření, jehož cílem bude určit faktory vedoucí k vysokému obsahu chinolizidinových alkaloidů v lupině a potravinách získaných z lupiny a shromáždit informace o účincích zpracování na obsah chinolizidinových alkaloidů.

4) Členské státy a provozovatelé potravinářských podniků by měli do 30. června každého roku úřadu poskytnout údaje za předchozí rok za účelem jejich kompilace do jedné databáze v souladu s požadavky uvedenými v jeho pokynech o standardním popisu vzorku (SSD) u potravin a krmiv a v souladu s dalšími konkrétními požadavky úřadu na podávání zpráv ([3]). Vedle toho by členské státy a provozovatelé potravinářských podniků měli v případě semen lupiny a potravin získaných z lupiny vykazovat druhy lupiny, jsou-li známy, a v případě sladkých nebo hořkých lupin též postupy, kterým byla semena lupiny podrobena (např. namáčení, vaření), jakož i veškeré postupy, kterým byly potraviny získané z lupiny podrobeny, aby se snížil obsah chinolizidinových alkaloidů.

V Bruselu dne 11. června 2026.

Za Komisi
Olivér VÁRHELYI
člen Komise

([2]) Nařízení Komise (ES) č. 333/2007 ze dne 28. března 2007, kterým se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro kontrolu obsahu stopových prvků a kontaminujících látek z výroby v potravinách (Úř. věst. L 88, 29.3.2007, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/333/oj).

([3]) https://www.efsa.europa.eu/en/call/annual-call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-food-and-feed-0.